

760

No.

~~5~~

de ordine

din mapă

5.04

MINISTERUL
CULTELOR ȘI ARTELOR

COMISIUNEA MONUMENTELOR
ISTORICE

1927

Fascicola la Mapa No. ~~25~~ Vol. _____

~~Bis. Ig. Stefănești~~

~~Rădăuți~~

~~Dorohoi~~

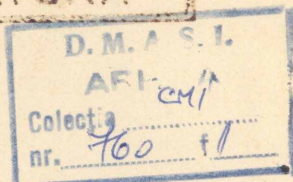
Prinche Cetate ^{de la} "Buză-Turcuh" ^{de la}
Nemurk Bocea - Caros

760

~~84~~

Ruinele Cetății de la
Buzor Turcului

8-1-939

Domnule Director General,

La cercarea D. V. de data 6 Iulie 1939, sub Arhiv 1643, cu onoare Vă raportează, că timpul dela 1 Aug. până pe la 22-24 Aug. a. c. intenționez a-l petrece în jud. Caras, în Regiunea Recitei, adică nu departe de locul, unde se află ruina indicată de subsemnatul.

Deoarece acest timp nu-l voi petrece în una și aceeași localitate, nu Vă pot preciza depe acum, unde mă voi afla la cătare dată alui August; - voi indica însă la „Acolul Silvic U. D. R. Recita” consecvent localitatea, unde mă aflu, astfel că voi putea fi în cunoștință spre a mă pune la dispoziția respectivelor Domn, pe care On. Comisiunea a Monumentelor Istorice îl va comite la fata locului, stându-i la dispoziție atâta timp, cât va porți D. V. (firește, fără să lipsească nepustificat dela catedra mea).

În consecință Vă rog, să binevoiți a trimite la „Acolul Silvic U. D. R. Recita” din luna venie înștiințarea D. V., ca la rândul ei să mă poată în cunoștință, să mă prezint la timpul oportun.

Oradea (Păcură Alcașului 34), la 10 Iulie 1939.

cu poartă stima

Alexandru
prof. lic. „En. Gojdu”

ref. 7. 1935/1939

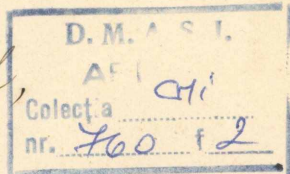
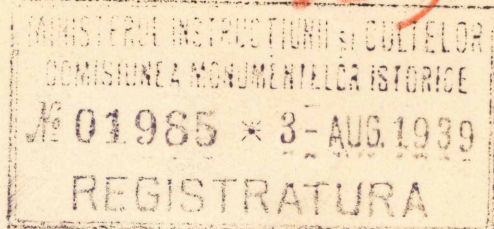
Se va călători p. la Boesă Montană - dându-se jos la în gara „Boesă Uzme”
via Caransebes - Recita

D. Sala

Domnului Director General al Comisiunii Monumentelor Istorice
(Ministerul Cultelor și Artelor)

București

8-1-939

Domnule Director General,

În legătură cu Hot. 1643/1939 al Anor. Comisiunii a Mo-
numentelor Istorice am onoare a-Vă raporta, că am sosit în
Bănaș, aflându-mă în comuna Secul, aproape de Recița și
Vă rog, să binevoiți a-mă încunoștința: veni-va, cineva
din partea Anor. Comisiunii a Monumentelor Istorice spre
a cerceta ruinele dela „Buza Turcului” indicate de subsem-
natul? — ca să mă pot orienta și acomoda și eu mai bine
în ce privește împărțirea timpului, pe care intenționez a-l
petrece aici.

Totodată, cu onoare Vă încunoștimesc, că — în afară
de calea indicată de mine în ultima-mi scrisoare — am
aflat încă o a doua soluționare, ca Exmisul Anor. Comisiunii
a Monumentelor Istorice să poată lua contact cu subsema-
tul fără pierdere de vreme. Anume: respectivul Domn va
călători până la Bocșa Montană (via Caransebeș-Recița), dă-
du-se jos în gara „Bocșa-Urine”. În vecinătatea
a acestei gări sunt „Urinele U. D. R.”, de unde va putea te-
nu-se la „Pinia Secul”, cerând, să fim încunoștințat despre
sosirea D-Sale. — Observ, că înălțimea cu ruinele din chestie
se află nu departe de acest orașel, unde se află și un Hotel
confortabil.

Secul (poșta: Recița), la 30 Iulie 1939.

- 1) Se încheie la Mineria despre ruine
- 2) Se răspunde că s'a comunicat lui
Mineria la Timișoara și a fost
efectuată lui Argent în apusul
lui Septembrie.

D-Sale

cu poartă stima

Agentul Aramă
profesor.

Domnului Director General al Comisiunii Monumentelor Istorice

București

REGISTRATURA
1939 AUG 3
101985

N° 1985

19 AUG. 1939

Plai J. Mîloia - Directorul
muzeei Baraului, Timisoara

Am ocazie a vă ruga
să mi-e vrit a mi arăta dacă
aveți cunoștință de existența
cetății „Baza Turcului” situată
pe dealul cu aciași denumire în
hotarul comunei Nouwek și în
apropiere de gara Bocea-Uzine
jud. Caras.

Rec. Dr. Gl

19 AUG. 1939

Plai Președ. Axente Taram
comuna Sécil jud. Caras.

La mîsoara 5° din 20°
Julii a.c. am ocazie a vă face
cunoscut că am întrebât pe
Pl. J. Mîloia de la Secțiunea
Regională a Com. noastre
opre a ne comunica dacă
stie ceva de existența ruinelor
„Baza Turcului”.

Centru ecartarea acestor
ruine vrei veni opre ofărtitul
lunii August sau la începutul
lunii Septembrie a.c.

Rec. Dr. Gl

8-1-939
 MINISTERUL INSTRUCTIUNII SI CULTURII
 COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
 Nr. 01643 x - 5 JUL 1939
 REGISTRATURA

Stii Ixente Taranu
 Profesor
 & Parcul Alba Iulia 34
 Oradea

D. M. A. S. I.
 AFI
 Colectia
 nr. 460 f. 3
 6 JUL 1939

*Recit
 7 iul 1939*

Omule Profesor,

La scutirea st. adunato
 Stii Prepedite, am oare a
 va intreba nupa m. in comunic
 cand va veti afla in locali-
 tatea arata.

Scuze. r. l.

*Catolicea Buzza
 Turcu lui
 Comas,
 la 7-8 km. de
 Berzovia.
 Mi. Lepito*

REGISTRATURA
 Nr. 01643 x - 5 JUL 1939
 COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
 MINISTERUL INSTRUCTIUNII SI CULTURII

REGISTRATURA
 Nr. 01643 x - 5 JUL 1939
 COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
 MINISTERUL INSTRUCTIUNII SI CULTURII

Handwritten marks and scribbles at the bottom right corner.

12¹⁹

Se aproboi de rîful pentru continuarea
lucrărilor de restaurare la bis. Mihailoasă
din Amara sept. 1939. Seria n. 1279/9/39

Oradea, la 20 Mai 1939.

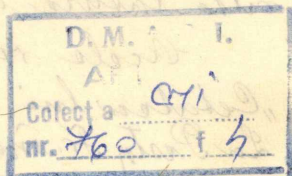
Parcul Alba Iulia, 34

9.51.939

A se întreba când se află
în localitatea arătată de profesor
Acute Taram
v. Bretea

J. Oradea

Excelență,

Din capul locului, țin să declar, cu
modestele-mi șire nu se adresează Consili-
erului. Regal (deci nu am intenția, să vă
molestez cu vreo rugămințe!), ci doresc să
văduc la cunoștința „marelui nostru Istori-
c” un lucru, în mă preocupă de ani de
zile; și, deci mă băteau gândurile de repetite
ori, să mă adrez Excelenței Voastre, dar un
fel de zăbăvnicie — asi putea-o numi: inhi-
biție — poate inerentă vârstei, m'a reținut
mereu delor acasă pas.

Ținând seama de supraînțelegerea Exce-
lentei Voastre voi căuta să fiu scurt în ex-
punerea mea.

Există în Bănaș, în hotarul comunei
Neuwerk (lângă Bocea-Montana, în linie aeri-
ană cam la 7-8 km depărtare de Yessovia,
jud. Caraș), un deal, numit „Buza Turcului”
„lenză”, ca formațiune geografică, în graiul
bănățean înseamnă cam ceea ce ar fi „promon-
toriu”), pe care se află ruinele unui castel me-
dieval. Oamenii din fața locului le numesc
„Oradea dela Buza Turcului”. Înaintea cu mulți
ani am citit în „Festy Fringes: Krassó vm. tör-
t.”

ținete" istoricul acestui castel, dar nu lucrurile
spuse în acel istoric mă fac să vă scriu, ci o
altă latură a lucrului. Anume

Acele ruine mai au și o altă numire
„Cetatea lui Erolie” (sau „Erolie”, sau „Terolie”).
La Pesty Fr. însă, care însuși numele familiei pro-
prietare după zămuri ale acestui castel, înce-
pând cu timpul regilor arporieni și până la
dărâmarca lui finală prin Turci, nici un
nume nu prezintă nici o asemănare cu acela
de „Erolie”. Acest nume enigmatic mi-a dat de
gândit, până când, cu mult mai încuraj, citind
„Istoria imp. Traian” de Francke, am dat acolo
de numele unor regi daci: Eroles și Roles;
și atunci mi-a răsunat pe încetul în minte
conexiunea acestor nume de regi cu numi-
rea ruinelor din chestie, formându-mi-se
bănuiala, că cetățile medievale ar fi xi-
dită pe temeliele unei cetăți dacice.

Au sunt istoric de profesie, specialită-
țile mele fiind l. latină și filozofia, — totuși
secolul Neamului nostru nu m'a lăsat cu totul
indiferent, mai cu seamă, când mai e și vorba
de secolul Banatului (subsemnatul fiind bo-
natcan, originar chiar din nemiflocita apropi-
ere a locului indicat mai sus).

Ca băiat în lice. inferior (înainte cu v'o
42-43 ani) am fost la aceste ruine, rămânân-
du-mi în vie amintire o deschizătură — un
beciu — în adâncime, acoperită cu grâu din
drugi groși de flet (pare a fi gura unui

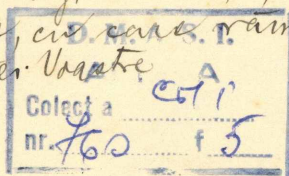
(coridor subteran). Nu mă îndoiesc, că acea deschizătură — cu grădă cu roș — se va mai fi născut și de prezent. Tradiția spune, că acel coridor ar comunica jos în Neuwark, la un anumit punct al comunei.

Dacă prezentul meu comunicat vă prezintă oarecare importanță, eu cred că cu ajutorul câtorva (4-5) mineri — (câți acest lucru prin natura sa aparține specialității de miner) — s'ar putea face o scrutare a coridorului. Acești mineri s'ar putea da U.D.R., pe al cărui teritor se află și ruinele și care dispune de sute de mineri. Potește, cu și numai un sondaj în acel coridor încă ar fi suficient, să arate (și un ochiu de specialist în materie ar putea observa), dacă bănuiala mea relevată mai sus are ceva temein, resp. dacă ar avea roș, să se facă săpături pe un plan mai larg. Acest sondaj în acel coridor abia ar costa câteva mii de lei.

Subsemnatul de ani de zile am obiceiul de a petece în vacanțele de vară câteva săptămâni prin acele regiuni. Dacă Excelența Voastră dăți ceva importanță acestei chestii și, eventual, credeți, că prezenta mea, ar putea aduce ceva serviciu cauzei, vă rog, să binevoiți a-mă informa, ca să mă pot orienta și conforma, iar dacă chestia nu prezintă nici o importanță, vă rog și în acest caz, să binevoiți a-mi da — în 2-3 cuvinte — un răspuns negativ.

Primiti, Vă rog, Excelență, expresiunea celei mai distinse stime, cu care rămân

Al Excelenței Voastre

umililor servitor
Agentul Târnuț
prof. la liceu „Em. Gajda”

Recibo Just. Casas

Buena de cete